

# PRŮLOM OBRANY NEPŘÍTELE NA VODNÍ PŘEKÁŽCE

Jednou z podmínek úspěšného rozvíjení útočné operace (boje) je znemožnění odcházejícímu nepříteli nebo jeho přicházejícím zálohám využít výhodných terénních čar a objektů k organizovanému přechodu do obrany. Průlom připravené obrany nepříteli je totiž jedním z nejsložitějších způsobů boje s nepřitelem v obraně. Vyžaduje značných organizátorských schopností velitelů a štábů a bojového úsilí vojsk.

Nepřítel bude pro obranu volit nejvhodnější prostory, čáry a objekty, aby co nejefektivněji využil terénu, a k tomu charakter našeho zájmového prostoru skýtá dostatek možností. Jednou z nich jsou vodní toky, zejména úzké (do 100 m), s nimiž můžeme při rozvíjení operace počítat jednou—dvakrát denně, nebo střední (do 200 m), které můžeme překonávat jednou za dva až tři dny. I tato velmi obecná kalkulace ukazuje význam hlubokého zvládnutí otázek průlomu připravené obrany, vybudované na protilehlém břehu vodního toku.

Zkušenosti z Velké vlastenecké války nás velmi názorně poučují v tomto směru. V průběhu celé války obě strany organizovaly obranu především na řekách a zpravidla se jim podařilo útok na určitou dobu zastavit, zpomalit jeho postup a způsobit protivníkovi značné ztráty. Sovětská armáda získávala v těchto bojích značné zkušenosti, což se projevovalo zejména v závěrečné fázi války rychlým překonáváním obrany na řekách, např. v operaci Visla—Odra.

V současné době se charakter průlomu ovšem do značné míry mění. Značně se zvýšila odolnost obrany, její nasycenost palebnými, zejména protitankovými a jinými bojovými prostředky. Podstatně vzrostla možnost rychlého zeničení vybudování obranných postavení, zátarasů všeho druhu, včetně jaderných min a zátarasů, schopnost manévru a obnovení systému palby a zátarasů. To vše se efektivně projevuje i ve využití řeky jako významné překážky.

Soudobá plně motorizovaná vojska, nasycená plovoucí bojovou technikou, dotovaná vysoce výkonnými přepravními prostředky, s využitím vzdušných výsadků a předsunutých odřadů, případně operačních pohyblivých skupin, jsou schopna překračovat vodní toky z chodu. Bude tomu tak především tehdy, když v důsledku přijatých a realizovaných opatření nepříteli zabráníme, aby odcházejícími nebo z hloubky přicházejícími vojsky organizoval, připravil a vybudoval obranu na protilehlém břehu řeky.

V opačném případě vybudovaná obrana na řece se stává vážnou překážkou v rozvíjení útoku, může mít vliv na podstatné snížení tempa útoku, způsobení značných ztrát vojskům v útoku a oddálit nebo i znemožnit splnění zadaného úkolu.

Proto prvořadou povinností každého velitele bude přijmout taková opatření, aby nepříteli nedal možnost obranu na řece vybudovat.

Podstata složitosti průlomu obrany na řece spočívá již v samé rozpornosti požadavků teorie vojenství, kdy na jedné straně máme přecházet řeku na široké frontě a prolamovat nepřátelskou obranu (byť dočasně) soustředěním sil a prostředků v úzkém pásmu.

Tento rozpor můžeme řešit v počátku buď průlomem obrany nepřítele v pásmu armády v několika (zpravidla ve dvou) úsecích nebo imitací přeprav v jiných úsecích. Překonávat vodní tok na široké frontě budou druhé sledy s postupným ničením bráničního nepřítele údery do boků.

Přechod vodního toku řeší velitel armády již na vzdálených přístupech k řece (40—60 km). V tomto případě půjde ovšem nejenom o to, aby velitelé na nižších stupních mohli organizovat bojovou sestavu odpovídající zámyslu pro překonání vodního toku, převzali případně přepravní prostředky, ničili odcházejícího nepřítele a v součinnosti s TVV a využitím předsunutých odřadů ovládli stanovený přechod. Půjde i o to, abychom leteckými údery a účinnou palbou nepříteli znemožnili přecházet a budovat organizovaně obranu na řece.

Velitelé musí být vedeni v první řadě snahou, aby vodní tok překonali z chodu bez přistoupení k plánovitě přípravě, i když z chodu neznamená bez jakékoliv přípravy.

V průběhu postupu k řece se rozhodnutí neustále upřesňuje až do konkrétní podoby pro bezprostřední překročení vodního toku.

Když se nepodaří přechod vodního toku z chodu (mám na mysli alespoň střední vodní tok), musíme organizovat a plnit dva na sebe navazující úkoly — překročení vodního toku a průlom nepřátelské obrany.

Z těchto důvodů bude proto třeba důsledně znát jak řeku, tak i obranu nepřítele, zejména:

- o jakou vodní překážku jde, vlastnosti řeky — šířka a hloubka, brody a mosty, rychlost proudu, charakter břehů, dna; členitost terénu na obou březích — slepá ramena, bažiny a přístupy, zátarasy na obou březích i v řece; vliv počasí a roční doby na charakteristiku řeky, místní zdroje, přepravní prostředky, vodní stavby atd.;

- charakter a cíl obrany nepřítele, stupeň její odolnosti (zejména v boji s obrněnými cíly) a vybudování, předpoklad její aktivity. Důležité bude znát způsob zaminování řeky, obou břehů a zda bude přední okraj obrany nepřítele na břehu, v hloubce za řekou apod.

Musíme znát nejen sílu a složení nepřítele, ale i to zda přešel do obrany z hloubky nebo po vystředění, nebo zda zaujímal obranu postupně po vedení

boje na zdrženou. To vše bude mít bezprostřední vliv na přijetí rozhodnutí velitele.

Bez hluboké analýzy těchto skutečností nemůže se optimálně rozhodnout. Při tom si uvědomí, že předpoklady získává již v průběhu přibližování se k řece, při srážení nepřítele z vlastního břehu, pokusů překročit vodní tok a ovládnout protilehlý břeh z chodu. Teprve po neúspěšném pokusu přistupuje velitel armády k organizaci přechodu vodního toku a průlomu nepřátelské obrany s plánovitou přípravou. I v tomto případě může vést průlom z chodu, z přímého dotyku po přeskupení nebo zejména na operačním stupni kombinovaným způsobem.

Tuto kombinaci průlomu s přechodem vodního toku vcelku málo prakticky procvičujeme a ani ji nemáme plně teoreticky rozpracovanou. Mám na mysli zejména to, že řešíme především přechod vodního toku a průlom obrany nepřítele je jaksi v pozadí, nebo naopak.

V této souvislosti je jasné, že bez předchozího zničení nebo alespoň na potřebnou dobu umlčení obrany nepřítele budeme překonávat vodní tok v krajně složitých podmínkách. A naopak, jestli dokonale nepřipravíme a včas neuskutečníme přechod vodního toku, nebude armáda schopna využít výsledků ničení nebo umlčení nepřítele a umožní mu obranu obnovit nebo zesílit.

Z těchto důvodů je třeba přehodnotit i dobu potřebnou pro organizaci a přípravu přechodu vodního toku s průlomem nepřátelské obrany.

V praxi při přípravě průlomu připravené obrany nepřítele vycházíme zpravidla ze zásady, že čas potřebný pro přípravu průlomu se stanoví především v závislosti na potřebě času pro organizaci palebné přípravy útoku a organizace součinnosti v terénu. V armádě zpravidla kalkulujeme kolem 6 hodin, z toho na upřesnění palebné přípravy 4 hodiny, na upřesnění úkolů a součinnosti v útvech a jednotkách 2 hodiny denního světla. To je značně zúženo i pro klasický průlom a v podmínkách nutnosti ještě překonat vodní tok bude zřejmě potřebná doba podstatně delší.

Proto bude třeba přehodnotit vžitou praxi, kdy vojska přijdou k řece, např. v odpoledních hodinách, přechod vodního toku z chodu se nepodaří, proto přistoupí k plánovité přípravě přechodu vodního toku a průlomu nepřátelské obrany a v dopoledních hodinách příštího dne přecházejí k násilnému přechodu vodního toku a průlomu obrany.

Při časové kalkulaci vyjdeme z řady opatření, která jsou nutná k zabezpečení splnění úkolů a kterých je celá řada: detailní průzkum, přijetí rozhodnutí, rekonoskace a součinnost na všech stupních i po některých odbornostech, přeskupení vojsk a jeho všestranné zabezpečení, přísun munice do palebných postavení, palebná příprava, odminování břehů, přístupů i vlastní řeky atd. To vše bude nutné uskutečňovat při neustálém boji s nepřítelem, soustavném působení jeho palby a to nejen v předpokládaném úseku průlomu, ale na široké frontě.

Průzkumu vodního toku se zúčastní především ženisté. Kromě upřesnění charakteristiky vodního toku půjde především o vyhledání nejvhodnějších přepravišť, přístupů k nim, vhodného přilehlého terénu, minových zátarasů na obou březích i v řece a stanovení způsobů odminování. Současně s tím bude nutné upřesnit přístupy k obraně nepřítele na protilehlém břehu a charakter jejího ženijního vybudování.

V obraně nepřítele za využití všech druhů průzkumu bude nutné zjistit především její systém, s důrazem na průběh předního okraje, obranných

objektů, palebná postavení dělostřelectva, protitankových prostředků, slabá a silná místa v obraně, stupeň jejího vybudování, prostory rozmísťování záloh a jejich činnost. K vytvoření podmínek pro úspěšný průlom je třeba zjistit alespoň 60 % cílů (objektů) nepřítele.

Výsledkem průzkumu musí být zjištění nejvhodnějšího pásma i směru překročení vodního toku a průlomu obrany nepřítele i pro demonstrační činnost (klamání). Zatím co armáda prolomuje obranu nepřítele zpravidla v jednom úseku 8 km širokém, s překročením vodního toku může obranu prolomovat ve dvou úsecích o celkové šíři do 12 km. To ovšem bude záviset především na možnostech dělostřelectva a stíhacího bombardovacího letectva.

Metodika práce velitele a štábu armády bude vycházet především z požadavku souběžného plánování a postupného přijímání rozhodnutí. Velení bude charakteristické vydáváním většího počtu předběžných nařízení a i na operačním stupni organizací rekognoskačí a součinností v terénu. V jejich práci se musí odrazit požadavek na včasné a postupné vydávání úkolů zejména:

- k systematickému působení palbou na obranu nepřítele na široké frontě, znemožnit nebo alespoň omezit jeho činnost při budování nebo zdokonalování obrany a palbeného systému, k vytvoření silné PVO a všestrannému zabezpečení. Tato činnost bude tím významnější, čím příprava přechodu vodního toku a průlomu obrany nepřítele bude delší. Přitom nesmí prozradit předpokládaný úsek přechodu vodního toku a průlomu hlavními silami;

- pro přeskupení vojsk pro útok z dotyku, přísun vojsk z hloubky (pro útok z chodu) a zabezpečení munice pro palebnou přípravu a doprovod. Tuto činnost je nejúčelnější uskutečnit v noci, za snížené viditelnosti a za všestranného zabezpečení. Bude vyžadovat značného organizačního úsilí velitelů a štábů na všech stupních. Jestliže nepřátelskou obranu budou v rámci armády prolomovat dvě divize, bude to například vyžadovat: přeskupení kolem 35 dělostřeleckých oddílů a při zvýšeném palebném průměru (1,6), se kterými je potřeba počítat, to představuje potřebu navedení kolem 3 500—4 000 tun munice.

Při přeskupování vojsk vycházíme z požadavku, aby vojska zaujala odpovídající sestavu. Při klasickém průlomu budou v prvním sledu zpravidla motostřelecká vojska zesílená tanky, tankové útvary použijeme k doprolomení obrany nepřítele a motostřelecká vojska na BVP k rozvíjení útoku (i když to nemusí být pravidlem). Rozdíl při průlomu obrany nepřítele na vodním toku může být v tom, že bude zřejmě nutné (jde-li o střední a větší tok, který nelze bez úprav brodit) mít v prvním sledu především plavající techniku.

Součinnost k této fázi zpravidla organizuje velitel armády na mapě po vydání rozhodnutí, analogicky k tomu bude u divizí. Tato činnost je důležitá proto, že na poměrně malém prostoru a v dosahu palebných prostředků nepřítele dochází k velkému soustředění živé síly a techniky (v některých prostorech 250—300 kusů na 1 km<sup>2</sup>) a jeho zaujetí je třeba přísně organizovat a dokonale zabezpečit.

Organizace násilného přechodu vodního toku a průlomu obrany nepřítele bude dále vyžadovat rekognoskačí, upřesnění rozhodnutí, organizaci součinnosti a organizaci palby v terénu. Bude-li tento úkol organizovat velitel armády, je nutné počítat nejméně s 10—12 hodinami světlého času pro práci na všech stupních.

Rekognoskace a organizace součinnosti bude pak nezbytnou součástí práce

všech velitelů. Vytváří podmínky pro názornější seznámení s rozmístěním nepřítelů v úseku průlomu, konkrétnější a názornější upřesnění úkolu a způsobu jeho plnění a zpravidla bude zaměřena na:

- vymezení úseku průlomu, vyčlenění sil a prostředků, úseku násilného přechodu vodního toku, míst jednotlivých přeprav a úkolů vojsk;

- upřesnění úkolů dělostřelectva — délka, struktura palebného příkrytí, přibližování a rozvinování vojsk palebné přípravy, způsob palebné podpory a doprovodu;

- upřesnění úkolů vyčleněnému letectvu — kdy, jak a na které cíle bude použito vrtulníků pro palebnou podporu;

- upřesnění úkolů ženijnímu vojsku — jaká přepraviště a kdy zříditi, budování klamných přeprav, odminování břehů a řeky, počet a místa vytvářených průchodů na protilehlém břehu;

- upřesnění rozhodujících úkolů k zabezpečení přechodu vodního toku a průlomu obrany (průzkumu, OPZHN, REB, maskování, materiálně technické zabezpečení a systém protivzdušné obrany);

- upřesnění úkolů sousedních svazků a jejich vliv na překonávání vodního toku a průlomu obrany nepřítelů.

Rekognoskaci a organizaci součinnosti je vhodné uskutečnit za účasti orgánů nadřízeného štábu na všech stupních; čím nižší stupeň, tím konkrétněji. Kromě toho bude účelné vyčlenit dobu i pro rekognoskaci a organizaci součinnosti specialistům, zejména dělostřelcům, ženistům a týlu.

Jestliže vycházím z potřeby optimálního využití kvalitativních možností vytvořeného uskupení pro násilný přechod vodního toku a průlomu nepřátelské obrany, chci zdůraznit, že zejména v tomto případě půjde o těsnou součinnost všech druhů vojsk. Již zkušenosti z minulých válek jasně prokázaly, že úspěchu nemohou dosáhnout jen samotná motostřelecká a tanková vojska, byť by měla rozhodující převahu.

Dále chci zdůraznit, že násilný přechod vodního toku spolu s průlomem nepřátelské obrany nelze uskutečnit bez vybojování vzdušné nadvlády, zničení palbou nepřítelů v obraně alespoň na hloubku praporů prvního sledu a umlčení nepřítelů na hloubku obrany brigád prvního sledu a to i na bocích, neboť soustředění značného počtu živé síly a techniky vytváří výhodné cíle pro letectvo a dělostřelectvo nepřítelů v hloubce, které by mohly působit na přepravující se vojska, zmařit přepravu a tím i průlom obrany.

Velký význam bude mít v této souvislosti zastírání, které má za cíl utajit především síly a prostředky ve výchozím prostoru a celý komplex příprav k přechodu vodního toku a průlomu obrany nepřítelů. Při vhodných povětrnostních podmínkách můžeme úspěšně využít i dýmu. Důležitou součástí maskování bude především klamání nepřítelů o situaci a předpokládaném použití vlastních vojsk. Půjde především o vytváření mylných představ nepřítelů o zámyslu přechodu vodního toku a průlomu obrany. Proto bude třeba demonstrovat tuto činnost v celém pásmu útoku a k tomu vyčlenit odpovídající síly a prostředky, kterých ovšem ne vždy bude dostatek. Proto bude vhodné závčas připravit i odpovídající imitační prostředky.

Zvláštností může být i stanovení času „Č“. Bude-li přední okraj obrany na protilehlém břehu, pak bude časem „Č“ odrazení jednotek od vlastního břehu. Bude-li přední okraj obrany nepřítelů v hloubce za řekou a na protilehlém břehu bude pouze předsunuté postavení, pak je třeba buď s tímto kalkulat, nebo stanovit čas „Č“ pro průlom obrany nepřítelů zvlášť.

Při průlomu připravené obrany nepřítele s předním okrajem na protilehlém břehu spojené s násilným přechodem vodního toku bude nutné prvním koloběhem přepravit předsunuté motostřelecké roty s odtarasovacími skupinami, které odplují v „Č“. Za nimi bude vhodné přepravit hlavní síly prvoledových praporů.

Do Č+10' bude nutné smontovat na vodě soulodí s GSP a od Č+15—20' na těchto soulodích začít jako druhý koloběh přepravovat tanky a motostřelecké prapory druhého sledu.

Do Č+30' potom smontovat pontonová soulodí a od Č+20—30' na nich zahájit přepravu tanků a dělostřelectva na široké frontě.

Na přepravu prvních sledů vševojskové armády bude potřeba kolem 6—8 hodin. Tyto první sledy se budou přepravovat zpravidla bez mostů, které se začnou budovat až po zdařeném ovládnutí území na druhém břehu do hloubky alespoň 15 km, nebo efektivním zničení (umlčení) dělostřelectva nepřítele v obraně, které může působit na řeku.

Aby se vymezila posloupnost při ničení nepřítele, bude se i v tomto případě bojový úkol divize dělit na bližší, následující a úkol dne s přibližným úkolem na další den boje.

Bližším úkolem může být překročení vodního toku, průlom obrany nepřítele a ovládnutí obrany na hloubku brigád prvního sledu. Tím se prakticky dosáhne zničení brigád prvního sledu a většiny dělostřelectva nepřítele a vytvoří se předpoklady pro překročení vodního toku hlavními silami armády.

Následujícím úkolem divize může být průlom obrany nepřítele na celou hloubku divize s odrážením protiztečí. Tím se může dosáhnout zničení hlavních sil divize, vyloučení působení na řeku i dalekonosného dělostřelectva a možnost zasazení druhého sledu armády k rozvíjení útoku.

Úkolem dne divize může být v součinnosti se sousedy odrazit a zastavit protiúder operačních záloh nepřítele, zabezpečit zasazení svazku druhého sledu a rozvíjet útok do hloubky.

Hloubka útoku dne divize při průlomu obrany nepřítele s přechodem vodního toku může být kolem 25—30 km.

Úloha druhých sledů při průlomu obrany na řece vzrůstá nejenom jako prostředků rozvíjení útoku do hloubky, ale zejména k předpokládané aktivní činnosti záloh nepřítele ke sražení útočících vojsk za řeku.

Důležitý úkol bude plnit letectvo, vojsko PVO, dělostřelectvo a ženijní vojsko.

Průzkumné letectvo musí včas dodat fotografické údaje zejména o obraně nepřítele a soustavně vést vizuální průzkum. Stíhací letectvo musí spolu s PVO vybojovat nadvládu ve vzduchu a zabezpečit pozemní vojska a bojové vrtulníky při přechodu vodního toku a průlomu nepřátelské obrany soustavným střehem ve vzduchu. Základ PVO budou tvořit prostředky velitele fronty (stíhací letectvo a PLRS) a organické prostředky armády a divizí, včetně protiletadlových kompletů Střela 2 proti nízko letícím cílům. Objektem obrany musí být především hlavní síly průlomového uskupení.

V palebné přípravě a podpoře bude mít důležitý význam stíhací bombardovací a vojskové letectvo při ničení nepřítele především v hloubce obrany a jeho záloh. Praxe ukazuje, že můžeme kalkulovat účinnost jednoho stíhacího bombardovacího letounu jako čtyřech dělostřeleckých hlavních. Tím se prakticky zvyšuje i hustota dělostřeleckých hlavních na 1 km fronty.

Rozhodující úlohu v ničení a umlčování nepřítele bude mít dělostřelectvo. V prvním období palebného ničení při dělostřeleckém příkrytí přibližování a rozvinování vojsk bude nutné příkryt vojska i po dobu příprav k násilnému přechodu vodního toku a z těchto důvodů se toto období poněkud prodlouží. Vyčleněné dělostřelectvo musí být současně připraveno zmařit případnou protipřípravu nepřítele.

Úloha dělostřelecké přípravy se v podstatě nemění. Jejím cílem bude spolehlivé umlčování živé síly vyražením alespoň na 40%, zničením protitankových prostředků na 50—60%, znemožnění manévru záloh a vytvoření příznivých podmínek pro násilný přechod a zteč.

Zvláštnosti se budou projevovat zřejmě v délce palebných případů, v požadavcích maximálního zničení nepřítele na hloubku praporů prvního sledu v době zahájení a ukončení dělostřelecké přípravy a ve zvýšených požadavcích na přímou střelbu. Důležité bude i ničení nepřítele na bocích průlomového pásma, zejména těch prostředků, které mohou působit na přepravující se vojska přes řeku. Dělostřelecká příprava se bude zpravidla zahajovat v době, kdy prvosledové jednotky vyrazí z výchozích prostorů k přepravě a končí při dosažení jimi čáry přechodu na dělostřeleckou podporu. U širokých vodních toků nebo bude-li přední okraj obrany na protilehlém břehu řeky (mám na mysli nejméně střední řeku), to bude zpravidla po čase „Č“.

Hlavním úkolem přímé střelby je umlčení protitankových prostředků nepřítele rozmístěných na protilehlém břehu nejenom v úseku průlomu, ale i na bocích, ohrožujících bezprostředně vojska na přepravě. S výhodou můžeme využít přímé střelby při převýšení vlastního břehu. V tomto případě může přímá střelba plnit i některé úkoly střelby ze zakrytých palebných postavení při ničení opěrných bodů na předním okraji.

Dělostřelecká podpora se v podstatě nebude odlišovat od průlomu v normálních podmínkách. Zvlášť důležité v tomto případě bude plánování hromadných paleb k zabránění manévru záloh a odrážení protiztečí nepřítele s cílem sražení útočících vojsk za řeku. Vzhledem k předpokládanému nižšímu tempu zteče, ovlivněnému přechodem vodního toku, bude zřejmě nutné pro dělostřeleckou podporu plánovat vyšší spotřebu munice.

Dělostřelecký doprovod boje v hloubce obrany nepřítele půjde na celou hloubku úkolu a nebude se odlišovat od doprovodu v jiných podmínkách.

Při přepravě dělostřelectva je třeba dodržovat zásadu: praporní dělostřelectvo přepravovat spolu s prapory prvního sledu; za prapory prvního sledu plukovní dělostřelectvo, přitom jako první plukovní protitankovou zálohu; divizní dělostřelectvo — za pluky prvního sledu, opět jako první PTZ divize; armádní dělostřelectvo — ve dvou sledech, první sled za divizním dělostřelectvem, druhá část za prvosledovými divizemi, PTZ armády na čele první části armádního dělostřelectva, popř. i za PTZ divizí prvního sledu.

Přepravu dělostřelectva nesmíme plánovat šablonovitě. Musí vždy v konkrétní situaci umožňovat mohutnou palebnou činnost po celou dobu přepravy a boje na protilehlém břehu.

Ženíjní vojsko musí především vést ženijní průzkum jak řeky, břehů, přístupových cest, okolního terénu, tak i terénu před předním okrajem obrany nepřítele a ženijního vybudování obrany. Musí stanovit a upravit vjezdy do vody, zabezpečit odminování a vytyčení cest na vlastním břehu a řídit pohyb

vozidel na jednotlivých přepravištích. Musí dále zabezpečovat maskování vojsk a klamnou činnost na jiných úsecích podle zámyslu velitele.

Během palebné přípravy bude odminovávat řeku, protilehlý břeh, razit průchody v zátarasích zřizovaných nepřítelem na dálku a zabezpečovat na nich regulační službu.

Důležité bude vytvoření a udržování zálohy přepravních prostředků, její vhodné umístění, zabezpečení jejího manévru, uvědomování vojsk o přepravištích, která se budou využívat po uskutečnění manévru, a důsledné dodržování zpracovaného grafikonu přepravy na všech přepravištích.

Důraz položíme zpravidla na přípravu a aktivování především plavidlových a přivozových přepravišť, která jsou méně zranitelná než mostová. Stavbu mostů bude zřejmě účelné zahájit v pozdější době, kdy nepříteli znemožníme působit na řeku dělostřeleckými palbami.

Abyste nedošlo ke značnému zpoždění stavby mostů v důsledku paleb dělostřelectva nepřítele, bude třeba ničit a umlčovat dalekonosné dělostřelectvo nepřítele, které může na řeku působit.

Závěrem chci uvést, že průlom nepřátelské obrany na vodním toku je jednou z nejsložitějších otázek operačního umění a taktiky. Proto důležitým úkolem velitelů, štábů a vojsk v útočné operaci bude nedovolit nepříteli organizovaně přecházet k zaujímání a vybudování obrany na řece a tím vytvářet podmínky pro překročení řeky z chodu.

Splnění úkolů bude vyžadovat rozhodnost a nepřetržitost, vysoké tempo a narůstání úsilí útočících vojsk tak, aby převyšovaly možnosti manévru nepřítele v obraně; to vše při důsledném řešení a realizaci všestranného zabezpečení. Zvláště důležité v tomto směru bude zejména:

- včas přijaté rozhodnutí, jeho doručení vykonavatelům, pochopení zámyslu nadřízeného velitele, důsledně vedená rekognoskace a organizace součinnosti na všech stupních a všestranné zabezpečení;

- maximální zničení (umlčení) obrany nepřítele a vytvoření podmínek pro rychlé a organizované překonání vodního toku a vklínění se do obranných postavení nepřítele;

- v průběhu průlomu nedopustit snížení intenzity palebného působení při neustálé převaze ve vzduchu, taktické a palebné iniciativě;

- nedovolit nepříteli obnovovat palebný systém, obranná postavení a systém velení;

- nepřetržitě sledovat pohyby záloh nepřítele a soustavně je ničit leteckými údery, palbou dělostřelectva a rychlým pronikáním prvosledových vojsk a zasazením druhých sledů;

- plánovitě přeskupovat síly a prostředky při překonávání vodního toku a při průlomu obrany nepřítele přenášet úsilí na výhodnější směry.

Rozhodující formou průlomu obrany nepřítele bude i v tomto případě čelní úder s cílem zničení nepřítele v daném úseku jeho obrany, vytvoření mezery k proniknutí obranou k rozvíjení úspěchu do hloubky. Současně s tím je nutné usilovat o rozšíření průlomu do boků a vytváření podmínek pro likvidaci odporů nepřítele údery do boků a týlu. Z tohoto hlediska je třeba zabezpečit i přechod vodního toku.

Proto bude vhodné, abychom se teorií i praxí průlomu obrany nepřítele na řece, vzhledem k jeho složitosti, zabývali na všech stupních i po všech specializacích. Přitom i v tomto případě široce využívali cenných zkušeností z Velké vlastenecké války.